

การวิเคราะห์เปรียบเทียบนโยบายการตอบสนองต่อวิกฤตโรค COVID-19
ของเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้
COMPARATIVE ANALYSIS OF COVID-19 RESPONSE POLICIES IN NORTH
KOREA AND SOUTH KOREA

วรันต์ภัทร์ กิระนะวัฒน์¹ กมล บุษบรรณ²

Waranphat Kiranawat¹ Kamon Butsaban²

¹เกาหลีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹Korean Studies Graduate School Chulalongkorn University

²สาขาวิชาภาษาเกาหลี ภาควิชาตะวันออก อักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²Korean Language Department of Eastern Languages Chulalongkorn University

* Corresponding Author, E-mail: waranphat.wk@gmail.com

Received: Dec 19, 2023

Revised: Feb 20, 2024

Accepted: May 6, 2024

Available: Jun 24, 2024

บทคัดย่อ

วิกฤตโรคโควิด-19 เป็นวิกฤตโรคระบาดใหม่ครั้งใหญ่ที่แต่ละประเทศต้องมียุทธศาสตร์การแก้ไขที่แตกต่างกัน เช่นกันกับในเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ที่มีนโยบายในการรับมือที่แตกต่างกัน งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอความแตกต่างเกี่ยวกับนโยบายเกี่ยวกับโควิด-19 ในเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้โดยใช้วิธีการศึกษาเปรียบเทียบเพื่อบ่งชี้การตอบสนองของโควิด-19 จากมาตรการและนโยบายจากรัฐบาลของทั้งสองประเทศ การวิจัยวิเคราะห์เฉพาะนโยบายและมาตรการรับมือต่อโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ในช่วงระยะการระบาดใหญ่ โดยแบ่งนโยบายออกเป็นแต่ละมาตรการสำคัญว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร และใช้เครื่องมือการวิเคราะห์ SWOT เพื่อหาทั้งจุดแข็งและจุดอ่อนของนโยบายการรับมือที่ผ่านมา ในการนี้ ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าเกาหลีใต้มีนโยบายการรับมือโรคระบาดโควิด-19 ชัดเจนและมองการณ์ไกลมากกว่า

คำสำคัญ: โควิด-19 นโยบายโควิด-19 มาตรการโควิด-19 เกาหลีใต้ เกาหลีเหนือ

Abstract

The COVID-19 pandemic presents a significant crisis that requires each country to devise its own response strategies. This is evident in the differing approaches taken by North and South Korea. Hence, this study aims to examine the disparities in COVID-19 policies between the two nations in order to employ a comparative research method, this study evaluates governmental crucial responses to the pandemic. The analysis focuses on dissecting the policies and measures implemented by utilizing SWOT analysis to identify their strengths and weaknesses in each related measure. Therefore, the study result reveals that South Korea could formulate more coherent and proactive measure approaching to management in the COVID-19 crisis.

Keywords: covid-19, policy, measure, south korea, north korea

บทนำ

วิกฤตโรคระบาดโควิด-19 เป็นวิกฤตที่ส่งผลกระทบต่อทั่วโลก ในการนี้ สำนักข่าวต่าง ๆ ได้เผยแพร่ข้อมูลของนโยบายการรับมือโรคระบาดที่แตกต่างกันในแต่ละประเทศ ซึ่งเกาหลีใต้ก็มีวิธีการรับมือที่ดีถึงแม้ว่าจะมีจำนวนผู้ติดเชื้อในประเทศเกาหลีใต้มีจำนวนสูงจนน่าตกใจก็ตาม แต่ในขณะเดียวกันประเทศไต้หวันก็ลดพรมแดนติดกันอย่างเกาหลีเหนือกลับไม่มีจำนวนผู้ติดเชื้อหรือมีแต่อยู่ในจำนวนที่น้อยจนน่าตกใจเช่นกัน อย่างไรก็ตามจำนวนผู้ติดเชื้อนี้ไม่สามารถสะท้อนถึงสถานการณ์ในประเทศได้อย่างชัดเจน ดังนั้นจึงต้องมองลึกลงไปยังนโยบายและมาตรการการรับมือทำให้เกิดปัญหาวิจัยเกี่ยวกับนโยบายสำคัญในการรับมือกับโควิด-19 ในเกาหลีใต้และเกาหลีเหนือ ในการนี้ การวิจัยจะมุ่งเน้นไปยังการเปรียบเทียบความแตกต่างของนโยบายการรับมือโควิด-19 ของทั้งสองประเทศ

วัตถุประสงค์การวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบแนวทางนโยบาย และมาตรการการรับมือต่อวิกฤตโควิด-19 ที่แตกต่างกันของประเทศเกาหลีใต้และประเทศเกาหลีเหนือในช่วงปี 2563 ถึง 2565 โดยนำข้อมูลจากเว็บไซต์ของรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสำนักข่าวที่น่าเชื่อถือ ซึ่งการศึกษาครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบเพื่อแสดงถึงวิธีการรับมือที่แตกต่างกันต่อวิกฤตโควิด-19 ซึ่งส่งผลถึงผลลัพธ์ของประสิทธิภาพการรับมือการระบาดของวิกฤตโรคระบาดที่แตกต่างกัน รวมถึงเพื่อปรับปรุงกลยุทธ์การเตรียมพร้อมและรับมือกับวิกฤตการระบาดใหญ่ในอนาคต

การทบทวนวรรณกรรม

ในช่วง 4 ปีที่ผ่านมา ประเด็นที่สำคัญที่ประชาชนโลกให้ความสนใจที่สุดคือประเด็นการระบาดของโควิด-19 โรคระบาดใหม่ที่ไม่เคยพบเจอมาก่อน ไม่มีวิธีการรักษา และไม่มีวิธีป้องกัน จึงทำให้โควิด-19 เปรียบเสมือนโจทก์ที่ทุกประเทศต้องแก้ไข ไม่มีประเทศไหนแก้ได้ถูกหรือผิด เพราะไม่มีใครให้คำตอบที่ถูกต้องที่สุดในการรับมือโรคระบาดใหม่นี้ได้ เมื่อใช้มุมมองการรับมือแบบ Complex Adaptive Systems (CAS) ที่เจาะจงพลวัตของพฤติกรรมของประชาชนในช่วงการเปลี่ยนผ่านของการระบาดในแต่ละระลอก งานวิจัยของ ฮงซิงยอนและลิมจีฮยเย กล่าวว่าเกาหลีใต้ก็เป็นอีกประเทศที่มีจำนวนผู้ติดเชื้อโควิด-19 เป็นจำนวนมาก จนกระทั่งสามารถสรุปในมุมมองของ CAS ว่าไม่ประสบความสำเร็จในการรับมือโรคระบาดนี้ (Hong & Lim, 2023) แต่กลับกันในมุมมองของนโยบายการรับมือโควิด-19 (Policy decision making) บทความจาก Our World in Data ยกย่องการรับมือ

โควิด-19 ว่าเป็นความสำเร็จเพราะว่ามีประสบการณ์จากการรับมือกับโรคเมอร์ส (MERS) ในปี 2558 ซึ่งประสบการณ์นี้ส่งผลให้เกาหลีใต้สามารถมีนโยบายการตอบสนองต่อการระบาดของโควิด-19 ภายในประเทศที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงพื้นฐานประสิทธิภาพเดิมด้านสาธารณสุขในระดับที่ดีมาก โดยมีจำนวนเพียง 12.3 เพียง ต่อประชากร 1,000 คน ซึ่งสูงกว่ามาตรฐานโลกถึงสองเท่า (Kim, An, & Oh, 2021) นอกจากนี้ ความไวในการตอบสนองและความพร้อมทางสาธารณสุขก็เป็นส่วนหนึ่งของปัจจัยที่ทำให้เกาหลีใต้ประสบความสำเร็จในการรับมือโควิด-19 เช่นกัน ในมุมมองของประเทศเกาหลีเหนือซึ่งเป็นประเทศที่มีการตอบสนองต่อการระบาดของโควิด-19 ทันทีที่ระบาด เนื่องด้วยปัจจัยทางภูมิศาสตร์ที่มีพรมแดนติดกับประเทศจีน และการค้าขายอย่างใกล้ชิดทำให้เกาหลีเหนือปิดชายแดนตั้งแต่ต้นปี 2563 แต่ทว่าการรายงานถึงผู้ติดเชื้อโควิด-19 กลับไม่ปรากฏอย่างเป็นทางการจากสื่อเกาหลีเหนือ จนกระทั่งช่วงเดือนพฤษภาคม 2565 เริ่มมีการรายงานถึงโควิด-19 ภายในประเทศ พร้อมกับการรายงานอาการไข้ที่กำลังระบาดหนักในประเทศ และไม่ทราบที่มาของอาการไข้เช่นเดียวกัน ในอีก 3 เดือนถัดมา ในการนี้ เกาหลีเหนือก็ประกาศชัยชนะในการรับมือโควิด-19 แต่ด้วยปัจจัยภายในประเทศทำให้เกิดความไม่สมเหตุสมผลในการประกาศชัยชนะ และส่งผลให้เกิดการตั้งข้อสงสัยเกี่ยวกับข้อมูลที่ยานออกมาจากสื่อทางการของเกาหลีเหนือ (Kim, Kim, Jeon, & Moon, 2023)

วิธีการวิจัย

สมมุติฐาน

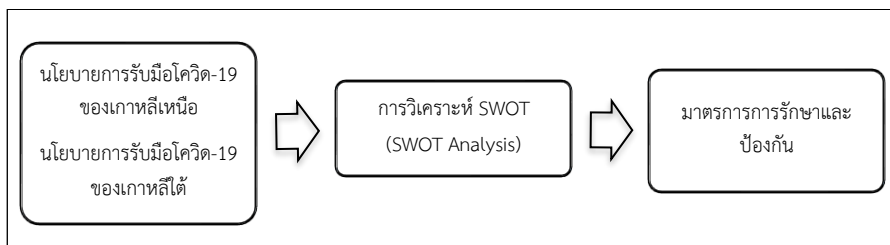
ข้อมูลจากสื่อที่ผู้คนได้รับรู้สะท้อนให้เห็นถึงการจัดการโควิด-19 อย่างมีประสิทธิภาพของเกาหลีใต้ เนื่องจากเป็นประเทศแรก ๆ ที่มีการตอบสนองต่อโรคระบาดโดยการบริการการฉีดวัคซีนให้ประชาชนอย่างรวดเร็ว มีระบบการบริหารจัดการโดยใช้เครือข่ายเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ในขณะเดียวกันเกาหลีเหนือถูกรายงานผ่านสื่อในช่วงแรกของการระบาดของโควิด-19 ว่าไม่มีผู้ติดเชื้อ ซึ่งในสายตาประชาชนโลกมองว่าเป็นไปไม่ได้ที่ตัวเลขผู้ติดเชื้อในระลอกแรกที่ระบาดหนักกลับเป็นศูนย์ และมีข้อสันนิษฐานมากมายว่าที่เกาหลีเหนือน่าจะมีผู้ติดเชื้อ ทำให้สังคมโลกตั้งข้อสงสัยต่อการรับมือของเกาหลีเหนือที่น่าจะไม่มีประสิทธิภาพมากพอ ทำให้สามารถตั้งสมมุติฐานได้ว่าเกาหลีใต้อาจมีการรับมือที่พร้อมมากกว่าเกาหลีเหนือ

ในการดำเนินการวิจัย ใช้วิธีการวิเคราะห์นโยบายเชิงเปรียบเทียบ โดยค้นหาข้อมูลนโยบายหรือมาตรการต่อโรคโควิด-19 ที่ดำเนินการในประเทศเกาหลีใต้และเกาหลีเหนือ ปี 2563 ถึง 2565 จากเว็บไซต์ของรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสำนักข่าวที่น่าเชื่อถือ โดยแบ่งออกเป็นมาตรการ

ได้แก่ มาตรการการจำกัดชายแดน มาตรการกักตัว มาตรการการล็อกดาวน์ มาตรการการใส่หน้ากากอนามัย และการเว้นระยะห่างทางสังคม และนโยบายการให้บริการวัคซีนโควิด-19 และนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้รูปแบบ SWOT เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค และโอกาสในการดำเนินการนโยบายของทั้งสองประเทศ

ทฤษฎี กรอบแนวคิด ขอบเขตงานวิจัย

งานวิจัยนี้จะใช้วิธีการวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) เพื่อเปรียบเทียบหาจุดแข็งและจุดอ่อนได้อย่างชัดเจน โดยมีกรอบแนวคิดงานวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

ขอบเขตงานวิจัยคือนโยบายและมาตรการเกี่ยวกับโรคโควิด-19 ในเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ เน้นช่วงการระบาดใหญ่ในแต่ละประเทศ (ปี 2563 ถึง 2565) มีการรับมือผ่านมาตรการการจำกัดชายแดน มาตรการกักตัว มาตรการการล็อกดาวน์ มาตรการการใส่หน้ากากอนามัย และการเว้นระยะห่างทางสังคม และนโยบายการให้บริการวัคซีนโควิด-19 อย่างไร

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยจะแบ่งเป็นสองส่วน ได้แก่ ส่วนเนื้อหาประกอบด้วยเนื้อหา นโยบาย และมาตรการการรับมือโรคโควิด-19 สถานการณ์ระหว่างโรคโควิด-19 ของเกาหลีใต้และเกาหลีเหนือ และส่วนเปรียบเทียบประกอบด้วยวิธีการวิเคราะห์ SWOT และการเปรียบเทียบนโยบายป้องกันโควิด-19

1. ส่วนเนื้อหา

1.1 สถานการณ์โควิด-19 ในเกาหลีเหนือ

เหตุการณ์สถานการณ์โควิด-19 ที่สำคัญในเกาหลีเหนือ

เกาหลีเหนือเป็นประเทศที่รับรู้ถึงการมาของโรคระบาดได้อย่างรวดเร็วเพราะมีชายแดนติดกับประเทศจีน และยังทำการค้าส่วนใหญ่กับประเทศจีน ช่วงมกราคม 2563 หลังจากที่มิชชันนารีเกี่ยวกับการระบาดของไวรัสสายพันธุ์ใหม่จากจีน เกาหลีเหนือได้ระงับเที่ยวบินเข้ามาในประเทศทุกประเภท

ห้ามนักท่องเที่ยวเข้าประเทศ (Slavney, 2020) ต่อมา KCNA¹ ประกาศภาวะฉุกเฉินของรัฐ และสำนักงานใหญ่ป้องกันการแพร่ระบาดฉุกเฉินได้ถูกก่อตั้งขึ้นที่กรุงเปียงยาง (KCNA Watch, 2015) และคนที่เข้าประเทศหลังวันที่ 13 มกราคม 2563 อยู่ภายใต้การดูแลของแพทย์ ถึงแม้ว่าการเริ่มต้นของการระบาดอย่างรุนแรงกระจายไปทั่วเอเชียตะวันออก แต่ทว่าเกาหลีเหนือยังคงไม่มีรายงานผู้ติดเชื้อโควิด (Berlinger & Seo, 2020) ช่วงเดือนมีนาคมในปีเดียวกัน มีรายงานจากแหล่งข่าวภายในของสำนักข่าว Daily NK ระบุว่ามีการเสียชีวิตจากอาการคล้ายโควิด-19 180 ราย และมีทหารที่อยู่ระหว่างการกักตัวอีก 3,700 นายจากอาการที่เกี่ยวข้อง เช่นการมีไข้สูง วัณโรค ปอดบวม โรคหอบหืด หรือหวัด (Joo, 2020) โดยทางการเกาหลีเหนือพยายามใช้สื่อภายในประเทศ Rodong Shinmun² ในการให้คำแนะนำการป้องกันตัวเองจากไวรัส มีการกระตุ้นให้ประชาชนสวมหน้ากากตลอดเวลาเมื่อออกไปข้างนอก และเมื่อวันที่ 11 เมษายนในปีเดียวกัน คิมจองอึน ผู้นำสูงสุดของเกาหลีเหนือได้เปิดประชุม Politburo³ เกี่ยวกับมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัส โดยในมติที่ประชุมมีรายละเอียดเกี่ยวกับการเพิ่มความเข้มงวดในการป้องกันโรคระบาดฉุกเฉินทั่วประเทศ และผลักดันการสร้างเศรษฐกิจ เพิ่มความสามารถในการป้องกันประเทศ รวมถึงการรักษาเสถียรภาพการดำรงชีวิตของประชาชนในประเทศ อีกทั้งในที่ประชุมยังระบุว่าการใช้ภาวะฉุกเฉินตั้งแต่เดือนมกราคมยังอยู่ในระดับที่มีเสถียรภาพมาก (Kim, 2020) และช่วงต้นเดือนกรกฎาคมในปีเดียวกัน KCNA ได้รายงานถึงการป้องกันการระบาดของ โควิด-19 ในเกาหลีเหนือว่าเป็นความสำเร็จที่ส่องประกาย รวมถึงมีการเผยแพร่รูปภาพการประชุมของเจ้าหน้าที่รัฐที่ไม่มีใครสวมหน้ากากหรือเว้นระยะห่างอีกด้วย นอกจากนี้ ดร. เอ็ดวิน ซัลวาดอร์ ตัวแทนองค์การอนามัยโลกในเกาหลีเหนือ ได้กล่าวว่าเกาหลีเหนือมีการตรวจโควิดจากประชากร 922 คน และทั้งหมดมีผลตรวจเป็นลบทั้งหมด (Berlinger, Hancocks , & Seo, 2020) แต่ทว่าในปลายเดือนกรกฎาคมเดียวกันนี้ คิมจองอึน ได้เรียกประชุม Politburo และประกาศภาวะฉุกเฉินอีกครั้งหลังจากพบผู้ต้องสงสัยติดเชื้อจากการข้ามชายแดนจากเกาหลีใต้มายังเมืองเคซอง อย่างผิดกฎหมาย ซึ่งเป็นการรายงานผู้ต้องสงสัยติดเชื้อโควิด-19 อย่างเป็นทางการครั้งแรก (Smith, 2020) และในช่วงเดือนพฤศจิกายนปีเดียวกัน

ในปี 2564 ท่ามกลางการระบาดอย่างรุนแรงของโควิด-19 ทั่วโลก สำนักข่าว DailyNK เริ่มสงสัยว่ามีการปกปิดตัวเลขผู้ติดเชื้อในเกาหลีเหนือ เนื่องจากมีตัวเลขผู้กักตัวที่ไม่ตรงกับแหล่งข่าว

¹ Korean Central News Agency สำนักข่าวกลางเกาหลีเหนือ

² หนังสือพิมพ์อย่างเป็นทางการของคณะกรรมการกลางของพรรคแรงงานแห่งเกาหลี

³ Politburo คือคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง

ภายในของสำนักข่าว รวมถึงยังไม่มีรายงานตัวเลขผู้ติดเชื้อโควิด (Jang, 2020) ในเดือนเมษายน 2564 คิมจองอินได้ออกมายอมรับว่าประเทศกำลังเผชิญสถานการณ์ที่เลวร้ายทั้งจากการล็อกดาวน์ประเทศจากการระบาดของโควิด-19 และการคว่ำบาตรเกี่ยวกับอาวุธนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือ (The Associated Press, 2021) ต่อมาในช่วงเดือนกรกฎาคม เกาหลีเหนือก็ได้ปฏิเสธการจัดรับวัคซีน AstraZeneca จำนวน 2 ล้านโดส โดยให้เหตุผลว่ากังวลถึงผลข้างเคียง และในเดือนกันยายน ก็ได้ปฏิเสธวัคซีน SinoVac จากโครงการ COVAX (BBC, 2021)

เดือนพฤษภาคม 2565 เกาหลีเหนือได้รายงานผู้ติดเชื้อโควิดรายแรกในรอบปี เนื่องจากการระบาดอย่างรุนแรงของโควิด-19 สายพันธุ์โอไมครอน KCNA รายงานถึงการประกาศภาวะฉุกเฉินระดับสูงสุด มีมาตรการการล็อกดาวน์ มาตรการการกักตัว (Mao, 2022) ในเดือนเดียวกันก็มีรายงานผู้เสียชีวิต 6 ราย และในผู้เสียชีวิตมีเพียงรายเดียวที่มีผลบวกจากการตรวจโควิดสายพันธุ์โอไมครอน นอกจากนี้ยังมีรายงานเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของไข้ที่ไม่สามารถระบุสาเหตุได้ตั้งแต่เดือนเมษายน ปี 2565 ทำให้มีผู้ป่วยจากอาการไข้ (Fever Cases) มากถึง 350,000 คน แต่อย่างไรก็ตาม มีการรายงานถึงจำนวนผู้หายจากอาการป่วยไข้แล้ว 162,000 คน (Chung, 2022) อีกไม่กี่วันต่อมาก็มีรายงานผู้ป่วยโควิด-19 ที่ได้รับการยืนยันแล้ว 168 คน รวมถึงมีจำนวนผู้ป่วยจากอาการไข้สะสมราว 1,200,000 คน (Kim, 2022) สถานการณ์ภายในประเทศก็ยังคงไม่สู้ดีและเกิดการขาดแคลนเครื่องด้านสาธารณสุข ในการนี้ เกาหลีเหนือพยายามค้นหาผู้ที่มีอาการและแยกตัวออกมาเพื่อกักตัวที่ศูนย์พักพิง (Superville, 2022) รวมถึงส่งเครื่องบินสามลำจากเกาหลีเหนือบินไปยังเมืองเสิ่นหยาง ประเทศจีน และบินกลับพร้อมเวชภัณฑ์ในวันนั้น (Reuters, 2022) และในเดือนเดียวกันก็มีการรายงานข่าวถึงการคลายล็อกในกรุงเปียงยาง มีการสั่งจรรยาบรรณตามปกติ แต่สำนักข่าว NK News กลับวิเคราะห์ภาพถ่ายดาวเทียมซึ่งยังเห็นว่าเมืองอื่นนอกจากเมืองหลวงยังคงอยู่ภายใต้มาตรการล็อกดาวน์อยู่ (Zwirko, 2022) เดือนสิงหาคมในปีเดียวกัน เกาหลีเหนือได้รายงานสถานการณ์ภายในประเทศว่าไม่พบผู้ป่วยจากอาการไข้รายใหม่ในช่วงสัปดาห์ที่ผ่านมา และผู้ป่วยจากอาการไข้ทุกคนก็หายจากอาการป่วยแล้ว (Wright, 2022) ในการนี้ คิมจองอิน ผู้นำสูงสุดเกาหลีเหนือได้ประกาศชัยชนะเหนือโควิด-19 มีคำสั่งให้ยกเลิกมาตรการภาวะฉุกเฉินระดับสูงสุด แต่ยังคงรักษาการป้องกันการแพร่ระบาดโควิด-19 ภายในประเทศ (Shin & Smith, 2022) นอกจากนี้เกาหลีเหนือก็เริ่มมีการวางแผนที่จะฉีดวัคซีนป้องกันโควิด-19 ให้ประชาชนในเดือนพฤษภาคม ปี 2565 แต่ยังไม่ได้มีการลงรายละเอียดถึงประเภทหรือยี่ห้อวัคซีน (Smith, 2022) และในปัจจุบันก็ยังไม่มียารายงานถึงตัวเลขการฉีดวัคซีนหรือรายละเอียดเกี่ยวกับวัคซีนโควิด-19

นโยบายเกี่ยวกับการรับมือโควิด-19

เกาหลีเหนือไม่มีการประกาศอย่างเป็นทางการเกี่ยวกับนโยบายโควิดเป็นศูนย์ แต่ด้วยมาตรการการปิดชายแดนอย่างเข้มงวด และมีการรายงานผู้ป่วยโควิด-19 เป็นศูนย์จึงอาจทำให้เข้าใจผิดได้ว่าเกาหลีเหนือใช้นโยบายโควิดเป็นศูนย์เป็นนโยบายหลัก

1.2 สถานการณ์โควิด-19 ในเกาหลีใต้

ช่วงเริ่มต้นของสถานการณ์โควิด-19ภายในเกาหลีใต้

ในปี 2563 สถานการณ์โรคโควิด-19 ภายในเกาหลีใต้เริ่มต้นจากการรายงานผู้ติดเชื้อโควิด-19 รายแรก ซึ่งเป็นชาวจีน (Ministry of Health and Welfare, 2020) ทางสื่อของเกาหลีใต้จึงเริ่มติดตามเส้นทางของผู้ติดเชื้อ ต่อมาในเดือนกุมภาพันธ์มีกรณีผู้ป่วยรายที่ 31 (Patient 31) ได้แพร่กระจายเชื้อภายในชุมชนชินชอนจี (Shincheonji) ที่เมืองแดกูเป็นคลัสเตอร์โควิด (cluster) ที่ทำให้เกิดการระบาดระลอกใหญ่ในเกาหลีใต้ (Kasulis, 2020) ส่งผลให้เกาหลีใต้จึงต้องทำการตรวจหาโควิด-19 โดยเปิดให้ตรวจแบบเลื่อนล้อ (drive-thru) หลังจากการระบาดหนักก็มีการปิดธุรกิจบางส่วนชั่วคราว เพื่อเน้นให้ผู้คนติดต่อสัมผัสกันน้อยที่สุด และบังคับสวมหน้ากากอนามัยอย่างเคร่งครัด

นโยบาย K-Quarantine (K-방역)

นโยบาย K-Quarantine คือนโยบายใหม่ในรัฐบาลของประธานาธิบดีมุนแจอิน เกี่ยวกับระบบป้องกันการแพร่ระบาดที่เกี่ยวข้องกับโควิด-19 ในเกาหลีใต้ นโยบายถูกแบ่งออกเป็นสองส่วน ได้แก่ มาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing / 거리두기 정책) และมาตรการ 3T

มาตรการเว้นระยะห่างทางสังคมคือมาตรการที่มีจุดประสงค์เพื่อลดหรือป้องกันการติดเชื้อโควิด-19 ในกลุ่มประชากร ผ่านวิธีการลดการติดต่อระหว่างบุคคล ซึ่งการเว้นระยะห่างทางสังคมเป็นมาตรฐานที่ทุกประเทศทั่วโลกให้ความสำคัญ ซึ่งวิธีการปฏิบัติก็จะต่างกันออกไปในแต่ละประเทศ มาตรการเว้นระยะห่างทางสังคมในเกาหลีใต้แบ่งเป็นทั้งหมด 4 ระดับ ดังตารางนี้

ตารางที่ 1 ระดับมาตรการเว้นระยะห่างสังคมในเกาหลีใต้

ระดับ	เกณฑ์	การรวมกลุ่มประชุม	การจัดกิจกรรม
ระดับ 1	น้อยกว่า 1 ต่อ 100,000 คน	สามารถรวมกลุ่มได้ภายใต้มาตรฐานการกักกัน	ห้ามจัดงานที่มีผู้ร่วมงานเกิน 500 คน ต่อแจ้งเทศบาลล่วงหน้า
ระดับ 2	มากกว่า 1 ต่อ 100,000 คน	สามารถรวมกลุ่มได้ไม่เกิน 8 คน	ห้ามจัดงานที่มีผู้ร่วมงานเกิน 100 คน
ระดับ 3	2 ต่อ 100,000 คน	สามารถรวมกลุ่มได้ไม่เกิน 4	ห้ามจัดงานที่มีผู้ร่วมงานเกิน 50 คน
ระดับ 4	4 ต่อ 100,000 คน	สามารถรวมกลุ่มได้ไม่เกิน 4 คน ก่อน 18.00 รวมกลุ่มหลังเวลา 18.00 ได้ไม่เกิน 2 คน	ห้ามจัดงาน
หมายเหตุ		ผู้ที่ได้รับวัคซีนครบไม่รวมอยู่ในการจำกัด	ผู้ที่ได้รับวัคซีนครบไม่รวมอยู่ในการจำกัด

ที่มา: Central Disaster Management Headquarters and Central Disaster Control Headquarters (질병관리청 보건복지부, 2021)

ตารางดังกล่าว เป็นข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการวันที่ 21 กรกฎาคม 2564 อย่างไรก็ตามตารางนี้เป็นการแสดงให้เห็นความเข้มงวดและจริงจังในการกำหนดมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคมของเกาหลีใต้เท่านั้น มาตรการเว้นระยะห่างทางสังคมยังคงระบุมีการกำหนดมาตรฐานในหัวข้ออื่น ๆ⁴ อีกมากมายอย่างละเอียด ได้แก่ ธุรกิจบันเทิงอื่น ๆ ในเกาหลีใต้ ธุรกิจทั่วไปอย่าง ร้านอาหาร ธุรกิจห้องอาบน้ำ โรงเรียนสอนพิเศษ โรงละคร ห้องอ่านหนังสือ สถานที่จัดงานแต่งงาน และอื่น ๆ

มาตรการ 3T ประกอบด้วย การตรวจ (Testing) การติดตาม (Tracing) และการรักษาโควิด-19 (Treatment) ผ่านหลัก 3 ประการ ความโปร่งใส (Transparency), ความเปิดกว้าง (Openness) และประชาธิปไตย (Democracy) มาตรการนี้เริ่มจากการทำให้ชุดตรวจโควิด-19 เข้าถึงง่าย นำไปสู่การตรวจหาโควิด-19 ในประชาชนจำนวนมาก ต่อมาเมื่อพบว่าเป็นผู้ติดเชื้อ โควิด-19 ก็จะเข้าสู่ระบบการ

⁴ สามารถดูมาตรการการเว้นระยะห่างทางสังคมฉบับเต็มได้ตามที่มาที่ระบุได้ตารางที่ 2

ติดตามและเข้ารับการรักษาคovid-19 ซึ่งการติดตามคือการใช้ระบบ GPS (Global Positioning System) ในการติดตามอย่างเข้มงวดและโทรสอบถามสุขภาพทุกวัน (Smith & Lee, 2022) จุดประสงค์ของมาตรการนี้คือเพื่อค้นหาผู้ติดเชื้อโควิด-19 ในระยะแรกและติดตามอย่างรวดเร็วเพื่อนำมาสู่การกักตัวและรักษาและเพื่อป้องกันการเกิดคลัสเตอร์ แต่อย่างไรก็ตาม ภัยคุกคามสำคัญของกลยุทธ์ 3T คือการลดระยะเวลาตั้งแต่เกิดอาการไปจนถึงการเข้าโรงพยาบาล (Time First Symptom Onset to Hospitalization (TFSH)) ลงให้น้อยที่สุด (Lee, 2020)

2. ส่วนเปรียบเทียบ

2.1 การวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis)

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) ของนโยบายการรับมือโควิด-19 ของเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้

Strength (จุดแข็ง)		Weakness (จุดอ่อน)	
เกาหลีใต้	เกาหลีเหนือ	เกาหลีใต้	เกาหลีเหนือ
- K-Quarantine เป็นแผนการรับมือที่วางไว้ชัดเจน และครอบคลุมทั้งด้านสาธารณสุขผ่านมาตรการ 3T และด้านการเว้นระยะห่างทางสังคม - มีการจัดการการฉีดวัคซีนป้องกันโควิด-19 อย่างทั่วถึง - เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายการรับมือโควิด-19 ออกมา	- มีมาตรการการจำกัดการข้ามชายแดนโดยการปิดชายแดนทำให้ควบคุมผู้ติดเชื้อได้ดี - มาตรการการล็อกดาวน์สามารถลดการติดต่อสัมผัสของผู้ติดเชื้อได้ - สามารถควบคุมการระบาดของโควิด-19 ได้ภายในระยะเวลา 3 เดือน	- ช่วงเวลาเริ่มต้นของการระบาด (ต้นปี 2563) ยังไม่มีนโยบายมารองรับทำให้เกิดคลัสเตอร์โควิด - มาตรการการเว้นระยะห่างทางสังคมก็ยังคงมีการติดต่อสัมผัสกันในระดับหนึ่ง ซึ่งทำให้ติดเชื้อได้	- มาตรการการรับมือในช่วงจุดสูงสุดของการระบาดไม่มีการเปิดเผยต่อสื่ออย่างละเอียด - มีประเด็นปัญหาเกี่ยวกับความโปร่งใสในการเปิดเผยตัวเลข

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) ของนโยบายการรับมือโควิด-19 ของเกาหลีเหนือ และเกาหลีใต้ (ต่อ)

Threats (อุปสรรค)		Opportunity (โอกาส)	
เกาหลีใต้	เกาหลีเหนือ	เกาหลีใต้	เกาหลีเหนือ
- เกาหลีใต้ไม่ได้ปิดประเทศ เพียงแค่จำกัดการท่องเที่ยวเท่านั้น ทำให้เชื้อยังสามารถเข้ามาผ่านการเดินทางหรือการขนส่งได้ - ไม่มีการล็อกดาวน์ทำให้ยังมีการพบปะกัน สังคม และอาจแพร่เชื้อได้	- ปฏิเสธความช่วยเหลือจาก COVAX ในการส่งวัคซีนในช่วงแรกของการระบาด - ยังมีพื้นฐานการรับมือเกี่ยวกับโรคระบาดที่ยังไม่พร้อมพอ - เกาหลีเหนืออยู่ในช่วงของการถูกคว่ำบาตรอาวุธนิวเคลียร์	- มีโอกาสที่ได้เรียนรู้การจัดการโรคระบาดทางเดินหายใจมาก่อนหน้าในช่วงการระบาดของโรคเมอร์ส (MERS) - มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ติดอยู่แล้วภายในประเทศ	- เกาหลีเหนือมีพันธมิตรเป็นจีน ซึ่งให้ความช่วยเหลือได้อย่างดี - COVAX พร้อมเข้าไปช่วยจัดหาวัคซีนป้องกันโควิด-19

2.2 นโยบายการรับมือโควิด-19 ระหว่างเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้

เนื่องด้วยนโยบายการรับมือโควิด-19 ของเกาหลีเหนือ ไม่มีการประกาศนโยบายหลักในการรับมือ จึงจำแนกตามการประกาศมาตรการต่าง ๆ เป็นประเภทของแต่ละนโยบายแทน

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบนโยบายป้องกันโควิด-19 ระหว่างเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้

นโยบาย	เกาหลีใต้	เกาหลีเหนือ
มาตรการ การจำกัดการ ข้ามแดน	ไม่มีมาตรการการจำกัดชายแดนแต่มีมาตรการจำกัดการท่องเที่ยวแทน (travel restriction) คนที่จะเดินทางเข้ามาเกาหลีใต้ต้องกักตัวตามกฎหมายที่ระบุในเวลานั้น จนกระทั่ง 1 เมษายน 2565 เกาหลีใต้เปิดประเทศให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวได้โดยไม่ต้องกักตัว	- ตั้งแต่มีนาคม 2563 เกาหลีเหนือประกาศปิดชายแดน ห้ามเที่ยวบินเข้าและออก - เกาหลีเหนือเริ่มกลับมาเปิดชายแดนอีกครั้งในช่วงปลายปี 2564 แต่ก็กลับมาปิดชายแดนอีกครั้งในช่วงเมษายน 2565

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบนโยบายป้องกันโควิด-19 ระหว่างเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ (ต่อ)

นโยบาย	เกาหลีใต้	เกาหลีเหนือ
มาตรการ การกักตัว	ประกาศภายใต้นโยบาย 3T ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของนโยบาย K-quarantine เมื่อตรวจพบเชื้อแล้วจำเป็นต้องกักตัวรวมถึงเกี่ยวข้องกับมาตรการการจำกัดการท่องเที่ยว ที่เมื่อมีใครก็ตามที่เดินทางเข้าในประเทศจำเป็นต้องกักตัวตามกฎหมายที่ระบุในขณะนั้น	ช่วงเดือนพฤษภาคม 2565 ระหว่างการระบาดของโควิด-19 อย่างหนักในเกาหลีเหนือ มีมาตรการที่ผู้ป่วยใช้ต้องกักตัว แต่ไม่มีการรายงานมาตรการอย่างละเอียดออกมาถึงสื่อ
มาตรการการ ล็อกดาวน์	มีการปิดธุรกิจบางประเภทชั่วคราวในช่วงการระบาดหนักระดับ 4 ตามระดับมาตรการเว้นระยะห่างสังคมในเกาหลีใต้ แต่ไม่มีมาตรการการล็อกดาวน์เมือง	- ช่วงเดือนมิถุนายน 2563 มีการสั่ง ล็อกดาวน์เมืองเคซอง - ช่วงเดือนพฤษภาคม 2565 ระหว่างการระบาดของโควิด-19 อย่างหนักในเกาหลีเหนือมีมาตรการการล็อกดาวน์ทั่วประเทศ
มาตรการ การใส่หน้ากาก อนามัย และการ เว้นระยะห่างทาง สังคม	การบังคับใส่หน้ากากอนามัย และมีมาตรการการเว้นระยะห่างทางสังคมอย่างละเอียดและชัดเจน ภายในมาตรการการเว้นระยะห่างทางสังคมมีการระบุถึงระดับความรุนแรง 4 ระดับระบุถึงมาตรการการเว้นระยะห่างในธุรกิจแต่ละประเภท เพื่อให้ประชาชนและผู้ประกอบการปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด	- เดือนมีนาคม 2563 มีการมาตรการบังคับใส่หน้ากากอนามัย - ช่วงเดือนพฤษภาคม 2565 ระหว่างการระบาดของโควิด-19 อย่างหนักในเกาหลีเหนือ มีมาตรการบังคับใส่หน้ากากอนามัย และมีการพยายามค้นหาผู้ที่มีอาการและแยกตัวออกมาเพื่อกักตัวที่ศูนย์พักพิง

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบนโยบายป้องกันโควิด-19 ระหว่างเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ (ต่อ)

นโยบาย	เกาหลีใต้	เกาหลีเหนือ
นโยบายการให้บริการวัคซีนโควิด-19	หลังจากการเริ่มระบาดของโควิด-19 เพียง 1 ปีกับ 1 เดือน รัฐบาลเกาหลีมีการจัดสรรวัคซีนป้องกันโควิด-19 ให้ประชาชน และมีการรายงานตัวเลขการฉีดวัคซีนป้องกันโควิด-19 อย่างสม่ำเสมอ	- กลางปี 2564 เกาหลีเหนือปฏิเสธวัคซีนป้องกันโควิด-19 จากโครงการ COVAX - พฤศจิกายน 2565 มีการวางแผนที่จะฉีดวัคซีนป้องกันโควิด-19 ให้ประชาชน แต่ยังไม่ได้มีการลงรายละเอียดถึงประเภทหรือยี่ห้อวัคซีน
อื่น ๆ		- เดือนมกราคม 2563 มีการประกาศภาวะฉุกเฉินของรัฐ และก่อตั้งสำนักงานใหญ่ป้องกันการแพร่ระบาดฉุกเฉิน - เดือนพฤษภาคม 2565 KCNA รายงานถึงการประกาศภาวะฉุกเฉินระดับสูงสุด

จากตารางดังกล่าว เห็นได้ชัดเจนเกี่ยวกับการแบ่งประเภทมาตรการระหว่างทั้งสองประเทศว่าเกาหลีใต้มีความชัดเจนในการดำเนินนโยบาย ภายในนโยบายหลักมีมาตรการต่าง ๆ ระบุอย่างชัดเจน และมีการวางแผนรองรับการระบาดตามความรุนแรง แต่เกาหลีเหนือใช้วิธีการประกาศเป็นภาวะฉุกเฉินแทนนโยบายหลัก และมาตรการต่าง ๆ ถูกประกาศและปรับใช้ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศ ไม่ได้มีการประกาศแผนรับมือล่วงหน้า

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

จากการเปรียบเทียบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการรับมือโควิด-19 เห็นได้ชัดว่าเกาหลีใต้มีการรับมืออย่างละเอียดและชัดเจน แต่เกาหลีเหนือมีการรับมือโดยประกาศมาตรการตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นภายในประเทศ การเข้าถึงข้อมูลของทั้งสองประเทศก็ต่างกัน การเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการประกาศ

ภาวะต่าง ๆ ของเกาหลีเหนือสามารถเข้าถึงผ่านสื่อสำนักข่าว แต่การเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการประกาศมาตรการโควิด-19 ในเกาหลีใต้สามารถเข้าถึงผ่านเว็บไซต์ทางการของหน่วยงานป้องกันโรคโควิด-19 กระทรวงสาธารณสุขเกาหลีใต้

เกี่ยวกับความชัดเจนในการชี้แจงตัวเลขผู้ติดเชื้อระหว่างทั้งสองประเทศก็มีความแตกต่างกัน การประกาศตัวเลขของเกาหลีเหนือมีผู้ป่วยจากอาการไข้ที่ไม่สามารถระบุที่มาของไข้ได้ ทำให้เป็นที่กังขาต่อสาธารณะถึงความชัดเจนในตัวเลขที่ประกาศออกมา ซึ่งการตัดสินใจว่าประเทศใดมีการรับมือโควิด-19 ดีกว่ากัน อาจต้องคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของตัวเลขผู้ติดเชื้อโควิด-19 ในประเทศเกาหลีเหนือ โดยผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์ด้วยเช่นกัน หากเกาหลีเหนือมีความชัดเจนและกระฉับในการประกาศตัวเลขผู้ติดเชื้อโควิด-19 อาจส่งผลให้ตัวเลขนี้ น่าเชื่อถือและสามารถวิเคราะห์ถึงการรับมือโควิด-19 ว่าเกาหลีเหนือมีการรับมือทางนโยบายที่เป็นไปในทิศทางใด แต่อย่างไรก็ตามมาตรการจำกัดการข้ามชายแดนและมาตรการการล็อกดาวน์ของเกาหลีเหนือถือว่าการประสบความสำเร็จในแง่ของการควบคุมผู้ติดเชื้อ รวมถึงมีการจัดการช่วงการระบาดหนักอย่างรวดเร็วและจบภายใน 3 เดือน

ดังนั้น ถึงแม้ว่าเกาหลีเหนือจะมีตัวเลขผู้ติดเชื้อโควิด-19 ที่ต่ำกว่าเกาหลีใต้ และมีการจัดการควบคุมการระบาดให้จบภายในระยะเวลาอันสั้น แต่ในแง่ของการประกาศนโยบายการรับมือโควิด-19 ของเกาหลีใต้เป็นที่ชัดเจนและมีความพร้อมมากกว่าเกาหลีเหนือ ไม่เพียงแต่มีการรายงานตัวเลขที่ละเอียด แต่เกาหลีใต้ยังมีแผนการรับมือโควิด-19 อย่างมาตรการการเว้นระยะห่างทางสังคม ที่แบ่งตามระดับความรุนแรงของการระบาดภายในประเทศ นอกจากนี้ตัวเลขของการฉีดวัคซีนป้องกันโควิด-19 ก็สามารถสะท้อนถึงการรับมือต่อโควิด-19 ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้ ซึ่งในจุดนี้ เกาหลีใต้มีความพร้อมและชัดเจนมากกว่าเกาหลีเหนือเช่นกัน จึงอาจสรุปได้ว่าเกาหลีใต้มีนโยบายการรับมือโควิด-19 ที่ชัดเจน และมองการณ์ไกลมากกว่าเกาหลีเหนือ

ข้อเสนอแนะและการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

งานวิจัยต่อยอดสามารถวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของตัวเลขผู้ติดเชื้อหรือผู้ป่วยไข้ของเกาหลีเหนือร่วมเพิ่มเติม สามารถนำไปสู่การวิเคราะห์ถึงควมมีประสิทธิภาพในการรับมือโควิด-19 ในเกาหลีเหนือได้ นอกจากนี้งานวิจัยนี้เสนอเพียงมิติทางนโยบายที่แตกต่างกันในการรับมือโควิด-19 แต่ยังคงมีอีกหลายมิติที่ส่งผลถึงความแตกต่างในการรับมือระหว่างสองประเทศและสามารถนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบได้ เช่น มิติทางอุดมการณ์ที่แตกต่างซึ่งอาจส่งผลต่อการรับมือโควิด-19 การวิเคราะห์สื่อที่ส่งผลต่อการรับมือโควิด-19 หรือความพร้อมด้านสาธารณสุขโดยเดิม ดังนั้นเพื่อให้มีมุมมองที่กว้างขึ้นเกี่ยวกับการหาประสิทธิภาพในการรับมือโควิด-19 ควรศึกษาเกี่ยวกับมิติอื่นร่วมด้วยเช่นกัน

เอกสารอ้างอิง

- BBC. (2021, September 1). *North Korea rejects offer of almost three million Covid-19 jobs*. Retrieved September 18, 2023, from <https://www.bbc.com/news/world-asia-58408913>
- Berlinger , J., & Seo, Y. (2020, February 16). *All of its neighbors have it, so why hasn't North Korea reported any coronavirus cases?*. Retrieved September 17, 2023, from <https://edition.cnn.com/2020/02/06/asia/north-korea-wuhan-coronavirus-infection-intl-hnk/index.html>
- Berlinger, J., Hancocks , P., & Seo, Y. (2020, July 3). *North Korea's Covid-19 response has been a 'shining success,' Kim Jong Un claims*. Retrieved September 17, 2023, from <https://edition.cnn.com/2020/07/03/asia/north-korea-covid-intl-hnk/index.html>
- Chung, C. (2022, May 13). *North Korea says 6 people dead, 187,800 in quarantine due to 'fever.'*. Retrieved September 18, 2023, from <https://www.nknews.org/2022/05/north-korea-says-6-people-dead-187000-in-quarantine-due-to-fever/>
- Hong, S., & Lim, J. (2023). Why is Success of South Korea's Covid-19 Response Fading?. *International Journal of Social Determinants of Health and Health Services*, 53(3), 323–330. <https://doi.org/10.1177/27551938231165154>

Jang, S. (2020, November 5). *N. Korea is hiding the real number of suspected COVID-19 cases*. Retrieved September 18, 2023, from <https://www.dailynk.com/english/north-korea-hiding-real-number-suspected-covid-19-cases/>

Joo, J. (2020, March 9). *Almost 200 soldiers have died from COVID-19*. Retrieved September 18, 2023, from <https://www.dailynk.com/english/sources-almost-200-soldiers-have-died-covid-19>

Kasulis, K. (2020, March 3). *‘Patient 31’ and South Korea’s sudden spike in coronavirus cases*. Retrieved September 19, 2023, from <https://www.aljazeera.com/news/2020/3/3/patient-31-and-south-koreas-sudden-spike-in-coronavirus-cases>

KCNA Watch. (2015, November 29). *Hygienic and Anti-epidemic System Turned into State Emergency Anti-epidemic System*. Retrieved September 20, 2023, from <https://kcnawatch.org/newstream/1580365875-988277718/hygienic-and-anti-epidemic-system-turned-into-state-emergency-anti-epidemic-system/>

Kim, E. (2022, May 16). *North Korea Identifies More COVID-19 Cases as It Copes with Medicine Shortage*. Retrieved September 18, 2023, from <https://www.voanews.com/a/north-korea-identifies-more-covid-19-cases-as-it-cope-with-medicine-shortage/6574963.html>

Kim, J. (2020, April 22). *North Korea’s Politburo discusses “danger” from COVID-19, promotes officials*. Retrieved September 18, 2023, from <https://www.nknews.org/2020/04/kim-jong-un-guides-saturdays-politburo-meeting-ahead-of-spa-state-media/>

- Kim, J., An, J., & Oh, S. (2021, March 5). *Emerging COVID-19 success story: South Korea learned the lessons of MERS*. Retrieved September 19, 2023, from <https://ourworldindata.org/covid-exemplar-south-korea>
- Kim, T., Kim, J., Jeon, J., & Moon, J. (2023, July 1). *Public health measures on COVID-19 in North Korea: a quantitative analysis of media programmes in 2020–2022*. <https://doi.org/10.1136/bmjopen-2022-069492>
- Lee, J. (2020, August 18). *현장에서 경험한 코로나 대응을 위한 3T 전략(Testing-Tracing-Treatment)*. Retrieved September 20, 2023, from <https://www.snu.ac.kr/coronavirus/research?md=v&bbsidx=128906>
- Mao, F. (2022, May 12). *North Korea: “First” Covid cases prompt strict national lockdown*. Retrieved September 18, 2023, from <https://www.bbc.com/news/world-asia-61416760>
- Maresca, T. (2021, February 10). *South Korea approves AstraZeneca COVID-19 vaccine for all adults*. Retrieved September 22, 2023, from https://www.upi.com/Top_News/World-News/2021/02/10/South-Korea-approves-AstraZeneca-COVID-19-vaccine/4231612945438/
- Ministry of Health and Welfare. (2020, January 21). *Update on the confirmed case of the novel coronavirus (2019-nCoV) in Korea*. Retrieved September 22, 2023, from https://www.mohw.go.kr/eng/nw/nw0101vw.jsp?PAR_MENU_ID=1007&MENU_ID=100701&page=1&CONT_SEQ=352484&SEARCHKEY=TITLE&SEARCHVALUE=Update%20on%20the%20confirmed

Reuters. (2022, May 17). *North Korean planes pick up medical supplies in China, media report*. Retrieved September 29, 2023, from <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/north-korean-planes-pick-up-medical-supplies-china-media-2022-05-17/>

Shin, H., & Smith, J. (2022, August 11). *North Korea declares victory over COVID, suggests leader Kim had it*. Retrieved September 19, 2023, from <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/nkoreas-kim-declares-victory-battle-against-covid-19-kcna-2022-08-10>

Slavney, N. (2020, February 27). *Pandemics and Preparation the North Korean Way - 38 North: Informed Analysis of North Korea*. Retrieved September 18, 2023, from <https://www.38north.org/2020/02/eimaabrahamian022020/>

Smith, J. (2022, September 9). *Kim Jong Un suggests North Korea may begin COVID vaccinations*. Retrieved September 18, 2023, from <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/kim-jong-un-suggests-nkorea-may-begin-covid-vaccinations-2022-09-09/>

Smith, N., & Lee, J. (2022, February 8). *South Korea abandons its successful test and trace system as omicron cases surge*. Retrieved September 20, 2023, from <https://www.telegraph.co.uk/global-health/science-and-disease/south-korea-abandons-successful-drop-test-trace-system-omicron/>

Smith, S. C. J. (2020, July 26). *North Korea declares emergency in border town over first suspected COVID-19 case*. Retrieved September 18, 2023, from <https://www.reuters.com/article/us-health-coronavirus-northkorea/north-korea-reports-first-suspected-case-of-covid-19-kcna-idUSKCN24Q0TC>

- Superville, D. (2022, May 18). *N. Korea reports another jump in suspected COVID-19 cases*. Retrieved September 18, 2023, from <https://www.ctvnews.ca/world/north-korea-reports-6-deaths-after-admitting-covid-19-outbreak-1.5900969>
- The Associated Press. (2021, April 8). *Kim Jong Un admits North Korea is facing “worst-ever situation.”*. Retrieved September 18, 2023, from <https://www.cbsnews.com/news/north-korea-kim-jong-un-worst-ever-situation/>
- Wright, G. (2022, August 5). *Covid-19: North Korea claims to have recovered from outbreak*. Retrieved September 18, 2023, from <https://www.bbc.com/news/world-asia-62435809>
- Zwirko, C. (2022, June 3). *Vehicles return to Pyongyang streets as rest of North Korea remains locked down*. Retrieved September 18, 2023, from <https://www.nknews.org/2022/06/vehicles-return-to-pyongyang-streets-as-rest-of-north-korea-remains-locked-down/>
- 질병관리청 보건복지부. (2021, July 1). *단계별 실행방안*. Retrieved September 20, 2023, from https://ncov.kdca.go.kr/socdisBoardList.do;jsessionid=w-J2skls0ZDs50FVCU6n-uhZ933Ro1IClBJN578U.ncov_10
- 질병관리청 보건복지부. (2023, September 25). *COVID-19 Vaccination*. Retrieved September 20, 2023, from <https://ncv.kdca.go.kr/eng/>